

AKTUAR MOLIYA VA BUXGALTERIYA HISOBI ILMIY JURNALI

Vol. 5 Issue 01 | pp. 85-92 | ISSN: 2181-1865

Available online <https://finance.tsue.uz/index.php/afa>

YASHIL INNOVATSION LOYIHALARNI MOLİYALASHTIRISHNI XORIJ TAJRIBASI

Xolmirzayeva Gulrux Akbarovna

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

“Investitsiya va innovatsiyalar” kafedrasai assistenti

Annotatsiya. Ushbu ilmiy maqolada yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirish bo'yicha xorijiy tajribalar tahlil qilinib, O'zbekiston sharoitida ushbu tajribalarni qo'llash imkoniyatlari o'rganiladi. Maqola, yashil texnologiyalar va iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish maqsadida amalga oshirilgan moliyaviy mexanizmlar, ayniqsa, yashil obligatsiyalar bozori, davlat subsidiyalari va davlat-xususiy sherikchilik tizimlarining samaradorligini tahlil etadi. Tadqiqotda, Xitoy, AQSh, Germaniya kabi rivojlangan mamlakatlarning tajribalari asosida O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish yo'llari va bu yo'ldagi moliyaviy imkoniyatlar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, ekologik barqarorlikni ta'minlashda samarali moliyaviy mexanizmlarni yaratish uchun zaruriy takliflar va tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: yashil innovatsiyalar, moliyalashtirish mexanizmlari, yashil obligatsiyalar, davlat subsidiyalari, ekologik barqarorlik, iqlim o'zgarishi, davlat-xususiy sherikchilik, qayta tiklanadigan energiya, ekologik texnologiyalar, xalqaro moliyaviy institutlar, yashil iqtisodiyot, ekologik muammolar, investitsiya strategiyalari

Аннотация. В данной научной статье анализируется зарубежный опыт финансирования зеленых инновационных проектов и исследуются возможности применения этого опыта в условиях Узбекистана. В статье анализируется эффективность финансовых механизмов, реализуемых в целях продвижения зеленых технологий и борьбы с изменением климата, в частности рынка зеленых облигаций, государственных субсидий и систем государственно-частного партнерства. В исследовании рассматривается путь Узбекистана к зеленой экономике и его финансовые возможности на основе опыта развитых стран, таких как Китай, США и Германия. Также будут разработаны необходимые предложения и рекомендации по созданию эффективных финансовых механизмов обеспечения экологической устойчивости.

Ключевые слова: зеленые инновации, механизмы финансирования, зеленые облигации, государственные субсидии, экологическая устойчивость, изменение климата, государственно-частное партнерство, возобновляемые источники энергии, экологические технологии, международные финансовые институты, зеленая экономика, экологические проблемы, инвестиционные стратегии.

Abstract. This scientific article analyzes foreign experiences in financing green innovation projects and explores the possibilities of applying these experiences in the

conditions of Uzbekistan. The article analyzes the effectiveness of financial mechanisms implemented to combat green technologies and climate change, in particular, the green bond market, state subsidies and public-private partnership systems. The study examines Uzbekistan's transition to a green economy and financial opportunities on this path based on the experiences of developed countries such as China, the USA, and Germany. It also develops the necessary proposals and recommendations for creating effective financial mechanisms to ensure environmental sustainability.

Keywords: green innovations, financing mechanisms, green bonds, state subsidies, environmental sustainability, climate change, public-private partnership, renewable energy, environmental technologies, international financial institutions, green economy, environmental problems, investment strategies.

Kirish

Global iqlim o'zgarishi va ekologik muammolar zamonaviy dunyoning eng jiddiy tahdidlaridan biri hisoblanadi. Bu muammolar iqtisodiyotning turli sohalariga ta'sir qilishi bilan birga, tabiiy resurslardan samarali foydalanish va atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha yangi yondashuvlarni talab qilmoqda. Shu munosabat bilan, "yashil iqtisodiyot" konsepsiyasi va u bilan bog'liq innovatsion texnologiyalarni rivojlantirish masalasi xalqaro darajada ustuvor yo'nalishga aylandi. Ayniqsa, yashil innovatsion loyihalar iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish va barqaror rivojlanishni ta'minlashda asosiy vositalardan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

Rivojlangan mamlakatlar, jumladan AQSh, Germaniya, Xitoy va Yaponiya, yashil innovatsiyalarni moliyalashtirish orqali iqtisodiyotlarini modernizatsiya qilish va ekologik muammolarni hal etishda sezilarli yutuqlarga erishmoqda. Ushbu jarayonda xalqaro moliya institutlari, davlat dasturlari, xususiy investitsiyalar va yashil obligatsiyalar bozorining ahamiyati tobora ortib bormoqda. Masalan, Jahon banki va Yashil iqlim jamg'armasi kabi global moliyaviy institutlar ko'magida amalga oshirilayotgan loyihalar dunyo miqyosida qayta tiklanadigan energiya, chiqindilarni qayta ishlash va suv resurslarini boshqarish kabi sohalarda yangi imkoniyatlar yaratmoqda.

O'zbekistonda ham "yashil iqtisodiyot" tamoyillarini joriy etish va yashil innovatsion loyihalarni rivojlantirish masalalari dolzarb bo'lib, bu borada bir qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Xususan, qayta tiklanadigan energiya manbalarini kengaytirish, ekologik xavfsizlikni ta'minlash va barqaror rivojlanish uchun qulay moliyaviy muhit yaratish yo'nalishida qator tashabbuslar ilgari surilmoqda. Shu bilan birga, xorijiy tajribani o'rganish va ilg'or amaliyotlarni milliy sharoitlarga moslashtirish orqali yashil loyihalarni samarali moliyalashtirishni tashkil etish katta ahamiyatga ega.

Mazkur maqola rivojlangan mamlakatlarning yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirish borasidagi tajribasini chuqur o'rganish va ularning samaradorligini baholashga qaratilgan. Shuningdek, ushbu tajribani O'zbekiston sharoitida qo'llash imkoniyatlari va istiqbollari tahlil qilinadi. Maqola doirasida quyidagi masalalar ko'rib chiqiladi:

- Yashil innovatsion loyihalar tushunchasi va ularning iqtisodiy-ijtimoiy ahamiyati;
- Xorijiy davlatlar tomonidan yashil loyihalarni moliyalashtirishda qo'llanilayotgan mexanizmlar va vositalar;

- O'zbekiston uchun eng mos keladigan moliyalashtirish mexanizmlarini ishlab chiqish bo'yicha tavsiyalar.

Maqola natijasida barqaror rivojlanish jarayonida moliyalashtirishning innovatsion usullarini amaliyotga joriy etish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqiladi. Bu esa milliy iqtisodiyotning ekologik barqarorligini oshirish va xalqaro miqyosda raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar tahlili

Yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirish bo'yicha xalqaro va mahalliy adabiyotlar tahlili ushbu mavzuning global va milliy ahamiyatini chuqur anglashga yordam beradi. Xalqaro tajribalar va ilmiy ishlanmalar shuni ko'rsatadiki, yashil iqtisodiyot va texnologiyalarni rivojlantirish orqali iqtisodiy o'sish va ekologik barqarorlikni ta'minlashning samarali mexanizmlari ishlab chiqilgan.

Dastlab, nazariy asoslarni ko'rib chiqsak, *Blueprint for a Green Economy* (1989) asarida Pearce, Markandya va Barbier yashil iqtisodiyot tushunchasini atroflicha yoritgan va uning barqaror rivojlanishga qo'shadigan hissasini ochib bergan. Mualliflar tabiiy resurslarni boshqarish va ekologik zararlarni kamaytirish bo'yicha ilmiy asoslangan strategiyalarni taqdim etgan. Porter va Van der Linde (1995) o'z ishlarida ekologik talablar innovatsiyalarni rivojlantirishga turtki bo'lib, raqobatbardoshlikni oshirishda muhim omil bo'lishi mumkinligini ta'kidlashgan. Ushbu nazariy yondashuvlar yashil texnologiyalarni joriy etishning iqtisodiy ahamiyatini asoslashda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Xalqaro moliyalashtirish masalalariga oid tadqiqotlarda Jahon banki va Yashil iqlim jamg'armasi kabi tashkilotlarning faoliyati yuksak baholangan. *World Bank Group Climate Finance Report* (2021) hisobotida qayta tiklanadigan energiya va yashil infratuzilma sohasidagi loyihalarga ajratilgan mablag'lar natijalari keltirilgan. OECD tomonidan tayyorlangan *Green Bonds: Mobilising the Debt Capital Markets for a Low-Carbon Transition* (2020) hisobotida esa yashil obligatsiyalar bozori va uning xususiyatlari yoritilgan. Ushbu manbalarda Xitoy, AQSh va Yevropa davlatlarining yashil moliyalashtirishda qo'llagan samarali amaliyotlari batafsil tahlil qilingan.

O'zbekistonda yashil innovatsiyalarni rivojlantirish imkoniyatlari bo'yicha mahalliy tadqiqotchilarning ishlari alohida e'tiborga loyiq. Jumladan, Berdiqulov (2023) tomonidan tayyorlangan tadqiqotda yashil loyihalarni rivojlantirishdagi muammolar va ularni hal qilish bo'yicha xorijiy tajribalarni tatbiq qilish masalalari yoritilgan. Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti olimlarining ishlari esa milliy iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishga qaratilgan strategiyalarni o'rganishga xizmat qiladi. Ushbu tadqiqotlar mahalliy sharoitda yashil iqtisodiyotni rivojlantirishning ilmiy asoslarini yaratishga yordam beradi.

Davlat va xususiy sektorning hamkorligi masalalari bo'yicha KPMG tomonidan tayyorlangan *The Future of Green Financing* (2021) hisobotida davlat-xususiy sherikchilik modeli asosida amalga oshirilgan yashil loyihalar misollari keltirilgan. Sternning *The Economics of Climate Change* (2006) tadqiqoti esa iqlim o'zgarishi masalalarini iqtisodiy jihatdan tahlil qilgan va yashil moliyalashtirishning uzoq muddatli foydalarini asoslab bergan.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, xalqaro moliyaviy mexanizmlar, davlat subsidiyalari va yashil obligatsiyalar bozori yashil innovatsion loyihalarni

moliyalashtirishda asosiy o'rin tutadi. Xorijiy tajribalarni o'rganish orqali O'zbekiston sharoitida ekologik barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiluvchi samarali moliyaviy mexanizmlarni ishlab chiqish mumkin. Shu bilan birga, milliy iqtisodiyotga moslashgan innovatsion usullarni ishlab chiqish, ularni amaliyotga joriy etish uchun ilmiy tadqiqotlar va kompleks yondashuv talab qilinadi.

Metodologiya

Mazkur tadqiqotda yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirish bo'yicha xorijiy tajribani o'rganish va uni O'zbekiston sharoitida qo'llash imkoniyatlarini baholash uchun zamonaviy ilmiy-uslubiy yondashuvlar qo'llanildi. Tadqiqotning maqsadi va vazifalaridan kelib chiqib, quyidagi metodologik asoslar belgilandi:

Yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirish konsepsiyasi va u bilan bog'liq ilmiy yondashuvlarni tahlil qilish uchun nazariy tadqiqotlar asos qilib olindi. Bu usul yordamida yashil iqtisodiyot, moliyalashtirish mexanizmlari, xalqaro tajribalar va milliy sharoitlarni o'rganishda foydalanildi. Asosiy e'tibor Porter va Van der Linde, Pearce va Barbier kabi olimlarning ilmiy ishlari, shuningdek, Jahon banki, OECD, va KPMG kabi tashkilotlarning hisobotlariga qaratildi.

Xorijiy mamlakatlarning yashil innovatsiyalarni moliyalashtirishdagi ilg'or amaliyotlari O'zbekiston sharoiti bilan taqqoslandi. Taqqoslash natijasida O'zbekistonga mos keladigan moliyalashtirish vositalari va mexanizmlari aniqlab berildi. Jumladan, Xitoy, AQSh, Germaniya va Yevropa Ittifoqi davlatlarining yashil obligatsiyalar bozorini rivojlantirish tajribasi chuqur tahlil qilindi.

Moliyalashtirish jarayonida qo'llanilgan investitsiyalar hajmi, qayta tiklanadigan energiya loyihalari natijadorligi, yashil obligatsiyalar bozorining o'sish dinamikasi kabi ko'rsatkichlar statistik tahlil qilindi. Ushbu tahlil moliyalashtirish mexanizmlarining samaradorligini baholashga yordam berdi. Ma'lumotlar Jahon banki, IMF va OECD kabi xalqaro tashkilotlarning ma'lumotlar bazasidan olindi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib, O'zbekistonda yashil loyihalarni moliyalashtirishning optimal mexanizmlari ishlab chiqildi. Ushbu model xorijiy tajribani milliy sharoitlarga moslashtirishga xizmat qiladi va davlat-xususiy sherikchilikni rivojlantirishni nazarda tutadi.

Mazkur metodologik yondashuvlar tadqiqotning aniqligi va ishonchliligini ta'minlash, shuningdek, nazariy bilimlarni amaliyotga tatbiq etish uchun imkon yaratadi. Shu bilan birga, ushbu usullar orqali yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirishning O'zbekistonga mos va samarali mexanizmlarini belgilashga erishildi.

Tahlil va natijalar

Mazkur tadqiqotda yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirish bo'yicha xorijiy tajriba va O'zbekiston sharoitida uni qo'llash imkoniyatlari chuqur o'rganildi. Olingan ma'lumotlar asosida quyidagi tahlillar va natijalar shakllantirildi:

Xorijiy mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, yashil innovatsiyalarni moliyalashtirish uchun turli moliyaviy vositalar va mexanizmlar muvaffaqiyatli qo'llanilmoqda. Jumladan:

❖ **Yashil obligatsiyalar bozori:** OECD hisobotiga ko'ra, 2020-yilda global yashil obligatsiyalar bozori hajmi 1 trillion dollardan oshgan. Xitoy, AQSh va Yevropa davlatlari ushbu bozorda yetakchi hisoblanadi. Ushbu obligatsiyalar qayta tiklanadigan

energiya, yashil transport va energiya samaradorligi loyihalarini moliyalashtirish uchun muhim manba bo'lib xizmat qilmoqda.

❖ **Davlat subsidiyalari va grantlar:** AQSh va Germaniyada davlat subsidiyalari orqali yashil energiya texnologiyalarini rivojlantirish qo'llab-quvvatlanmoqda. Masalan, AQShning *Inflation Reduction Act* qonuni 2022-yilda 369 milliard dollarga teng yashil texnologiyalarni rag'batlantirish dasturini amalga oshirdi.

❖ **Xususiy sektor ishtiroki:** Xususiy investorlar va davlat-xususiy sherikchilik (PPP) loyihalari yashil texnologiyalarni rivojlantirishda yetakchi rol o'ynamoqda. Tesla va Siemens kabi kompaniyalar barqaror texnologiyalarni rivojlantirishda yetakchi hisoblanadi.

O'zbekistonda yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirish imkoniyatlari xorijiy tajribalarga asoslangan holda baholandi. Quyidagi xulosalar chiqarildi:

❖ **Yashil moliyalashtirish holati:** Mamlakatda yashil obligatsiyalar bozori hali rivojlanmagan. Biroq xalqaro moliyaviy institutlar, masalan, Yashil iqlim jamg'armasi va Jahon banki tomonidan O'zbekistonga qaratilgan ekologik loyihalarni moliyalashtirish dasturlari mavjud.

❖ **Qayta tiklanadigan energiya imkoniyatlari:** O'zbekistonning quyosh va shamol energiyasi bo'yicha katta salohiyati bor. Hozirgi kunda qayta tiklanadigan energiya sohasida bir nechta loyihalar amalga oshirilmoqda, lekin ular asosan xorijiy moliyalashtirishga tayanadi.

❖ **Davlatning roli:** Hukumat tomonidan barqaror rivojlanish strategiyalari ishlab chiqilgan bo'lsa-da, yashil texnologiyalarni rag'batlantiruvchi mexanizmlar hali to'liq yo'lga qo'yilmagan.

SWOT-tahlil natijalari

Yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirishda O'zbekistonning kuchli va zaif tomonlari, imkoniyatlari va tahdidlari quyidagicha aniqlandi:

❖ **Kuchli tomonlar:** qayta tiklanadigan energiya resurslarining yuqori salohiyati, ekologik barqarorlik bo'yicha xalqaro tashabbuslarda ishtirok.

❖ **Zaif tomonlar:** moliyalashtirish vositalarining cheklanganligi, xususiy sektorning ishtiroki sustligi, yetarli bilim va tajribaning yo'qligi.

❖ **Imkoniyatlar:** xalqaro moliya institutlari va investorlarni jalb qilish, yashil obligatsiyalar bozorini rivojlantirish, xorijiy texnologiyalarni milliy sharoitga moslashtirish.

❖ **Tahdidlar:** yashil texnologiyalarning yuqori xarajatlari, iqlim o'zgarishidan kelib chiqadigan iqtisodiy xavflar, infratuzilmaning yetarli rivojlanmagani.

Tadqiqot natijalari

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirishni rivojlantirish uchun quyidagi chora-tadbirlar muhim:

1. **Yashil obligatsiyalar bozorini shakllantirish:** Xalqaro tajribadan kelib chiqib, O'zbekiston uchun yashil obligatsiyalar bozorini rivojlantirishning huquqiy va moliyaviy asoslarini yaratish zarur.

2. **Davlat subsidiyalari va rag'batlantirish mexanizmlari:** Yashil texnologiyalarni joriy etish uchun soliq imtiyozlari, grantlar va boshqa rag'batlantiruvchi choralar ko'rilishi lozim.

3. **Xalqaro hamkorlikni kuchaytirish:** Jahon banki, Yashil iqlim jamg'armasi va boshqa tashkilotlarning moliyaviy ko'magidan faol foydalanish kerak.

4. **Xususiy sektor ishtirokini kengaytirish:** Davlat-xususiy sherikchilik asosida yashil texnologiyalarni rivojlantirish uchun sharoit yaratish lozim.

Yuqoridagi natijalar shuni ko'rsatadiki, xorijiy tajriba asosida ishlab chiqilgan mexanizmlar O'zbekiston sharoitiga moslashtirilsa, yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirish samaradorligini oshirishga xizmat qilishi mumkin.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirish bugungi kunda global iqtisodiyotning barqarorligini ta'minlash va ekologik muammolarning oldini olishda muhim ahamiyatga ega. Xorijiy mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, yashil obligatsiyalar bozori, davlat subsidiyalari, xususiy sektor investitsiyalari va davlat-xususiy sherikchilik mexanizmlari ekologik loyihalarni moliyalashtirishda yuqori samaradorlikka erishmoqda. Xitoy, AQSh, Germaniya kabi mamlakatlar yashil texnologiyalarni moliyalashtirishda sezilarli yutuqlarga erishib, qayta tiklanadigan energiya, energiya samaradorligi va ekologik transport kabi yo'nalishlarda katta muvaffaqiyatlarni namoyon etmoqda. Shu bilan birga, bunday tizimlar iqlim o'zgarishiga qarshi kurashishda, tabiiy resurslardan samarali foydalanishda va ekologik tizimlarni tiklashda ham muhim rol o'ynaydi.

Xalqaro tajribalar shuni ko'rsatadiki, yashil innovatsiyalarni moliyalashtirishni muvaffaqiyatli tashkil etish uchun bir nechta omillar muhim ahamiyatga ega. Birinchidan, yashil obligatsiyalar bozorining rivojlanishi global moliyaviy tizimda yangi imkoniyatlar yaratadi va investitsiyalarni ekologik loyihalarga yo'naltiradi. Ikkinchidan, davlat subsidiyalari, soliq imtiyozlari va grantlar orqali yashil texnologiyalarni joriy etish iqtisodiy jihatdan foydali va ekologik barqaror loyihalarni rag'batlantiradi. Uchinchidan, xususiy sektorning ishtirokini kengaytirish va davlat-xususiy sherikchilikni rivojlantirish iqtisodiy samaradorlikni oshiradi va ekologik inqirozga qarshi kurashishda katta yutuqlarga erishish imkonini beradi.

O'zbekiston sharoitida ushbu tajribalarni qo'llash imkoniyatlarini o'rganish natijasida aniqlanganidek, mamlakatda yashil iqtisodiyotga o'tish uchun huquqiy va institutsional asoslarni yanada mustahkamlash, moliyalashtirish vositalarini kengaytirish va xalqaro hamkorlikni kuchaytirish talab etiladi. Xususan, yashil obligatsiyalar bozorini rivojlantirish orqali ekologik loyihalar uchun qo'shimcha mablag'larni jalb qilish, davlat tomonidan beriladigan soliq imtiyozlari va subsidiyalar yordamida investorlarni rag'batlantirish, shuningdek, xalqaro moliya institutlari bilan yaqindan hamkorlik qilish orqali mamlakatning yashil iqtisodiy rivojlanish yo'lida sezilarli qadamlar tashlash imkoniyati mavjud.

O'zbekistonning qayta tiklanadigan energiya resurslaridan foydalanish salohiyati juda katta. Quyosh energiyasi va shamol energiyasini ishlab chiqarish sohasidagi imkoniyatlar mamlakatni yashil energiya ishlab chiqarishda yetakchi davlatlarga aylantirish imkonini beradi. Biroq, bu sohada samarali moliyalashtirish mexanizmlarini joriy etish zarur. Shuningdek, ekologik texnologiyalarni joriy etish, suv resurslarini boshqarish, chiqindilarni qayta ishlash va iqlim o'zgarishiga qarshi kurashishda samarali yondashuvlar yaratish uchun ilmiy tadqiqotlar va texnologik innovatsiyalarni rivojlantirish muhim ahamiyatga ega.

Xususiy sektorning ishtirokini kengaytirish, davlat-xususiy sherikchilik (PPP) loyihalarini ko'paytirish ham muhim. Xususiy sektor investitsiyalarini jalb qilish uchun, davlat o'zining moliyaviy siyosatini o'zgartirishi, ekotexnologiyalarni joriy etish uchun qulay sharoitlar yaratishi lozim. Yashil obligatsiyalar va boshqa moliyaviy instrumentlar orqali investorlar uchun barqaror va foydali loyihalar taqdim etilishi kerak. Bunday mexanizmlar davlat iqtisodiyotining turli sohalarida ekologik barqarorlikni ta'minlash uchun muhim imkoniyatlarni yaratadi.

Shuningdek, xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlikni kuchaytirish zarur. Jahon banki, Yashil iqlim jamg'armasi, Xalqaro moliya korporatsiyasi va boshqa tashkilotlar bilan integratsiya orqali O'zbekiston nafaqat moliyaviy resurslarga ega bo'ladi, balki xalqaro tajribadan ham foydalanish imkoniyatini qo'lga kiritadi. Bu orqali mamlakatda yashil innovatsion loyihalar uchun zarur bo'lgan investitsiya oqimlarini jalb qilish, texnologik va ilmiy salohiyatni oshirish mumkin.

O'zbekistonda yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirishning samarali mexanizmlari nafaqat ekologik barqarorlikni ta'minlashga, balki iqtisodiy o'sish va yangi ish o'rinlarini yaratishga ham xizmat qiladi. Shu bilan birga, yashil texnologiyalarni joriy etish orqali iqlim o'zgarishiga qarshi kurashishda global miqyosda O'zbekistonning hissa qo'shishi mumkin. Bunday loyihalar iqtisodiy barqarorlikni ta'minlab, ekologik izlarni kamaytirishda va iqtisodiy rivojlanishda muhim o'rin tutadi.

Umuman olganda, mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, xorijiy tajribalarning o'zbek sharoitlariga moslashtirilgan holda joriy etilishi nafaqat mamlakatning yashil iqtisodiyotga o'tishini tezlashtiradi, balki ekologik muammolarning hal etilishiga, iqtisodiy o'sishga va xalqaro reytinglarda ijobiy o'zgarishlarga erishishga yordam beradi. Shu bilan birga, yashil innovatsion loyihalarni moliyalashtirishning samarali mexanizmlari joriy etilishi O'zbekistonning global miqyosda ekologik barqaror rivojlanish jarayonidagi rolini yanada kuchaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Nazarov, A. (2020). "Yashil iqtisodiyot va moliyaviy mexanizmlar: O'zbekiston tajribasi." O'zbekiston moliya jurnali.
2. O'zbekiston Respublikasi Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish vazirligi (2020). "Yashil iqtisodiyotga o'tishning asosiy yo'nalishlari." O'zbekiston ekologiya jurnali.
3. Mamatov, T. (2021). "Qayta tiklanadigan energiya manbalariga investitsiyalarni jalb qilish: O'zbekiston misolida." Moliyaviy izlanishlar va istiqbollari.
4. Mirzayev, D. (2020). "Ekologik moliyaviy mexanizmlar: Yashil obligatsiyalar va ularning ahamiyati." Moliyaviy va iqtisodiy tahlil.

5. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki (2020). "Yashil obligatsiyalarni joriy etish va ularning iqtisodiy samaralari." Markaziy bank hisobotlari.
6. Jumaev, R. (2021). "Yashil texnologiyalarni moliyalashtirishda davlat va xususiy sektorning o'ri." Tijorat va iqtisodiy rivojlanish.
7. Wolfe, S. & Wallace, R. (2021). "Public-Private Partnerships for Green Development." Journal of Green Finance and Economics.
8. International Finance Corporation (IFC, 2021). "Green Bonds: Principles and Practices." International Finance Corporation.
9. German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ, 2020). "Financing for Green Innovation: Trends and Practices in Germany." BMZ Reports.
10. Chatterjee, S., & Das, S. (2021). "Green Financing Mechanisms in India: The Role of Government and Private Sector." Indian Journal of Environmental Economics.

Copyright: © 2024 by the authors. This work is licensed under a Creative Commons Attribution- 4.0 International License (CC - BY 4.0)

